

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΑΡΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

1. Τι είναι τα δικαστικά έξοδα και ποιος είναι κατά κανόνα υπόχρεος για την καταβολή τους;

Τα δικαστικά έξοδα εξαρτώνται από τη συγκεκριμένη φύση της υπόθεσης και περιλαμβάνουν όλα τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας. Συνήθως περιλαμβάνουν τα έξοδα της διαδικασίας, τα έξοδα για τη σύνταξη των δικογράφων και της καταχώρησης ενδιάμεσων αιτήσεων, τα έξοδα της ακρόασης και των εμφανίσεων, πριν και μετά την ακρόαση, τα έξοδα των μαρτύρων τα έξοδα για την σύνταξη του καταλόγου εξόδων και τα έξοδα των επιστολών πριν και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Σ' ό,τι αφορά τις πολιτικές υποθέσεις και τις ιδιωτικές ποινικές το Δικαστήριο αποφασίζει, στο τέλος της κάθε υπόθεσης, για το ποιος αναλαμβάνει τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας αφού λάβει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες/περιπτώσεις της κάθε υπόθεσης.

Κατά κανόνα, στις πολιτικές και ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις, υπόχρεος για την καταβολή όλων των εξόδων είναι ο διάδικος που αποτυγχάνει στη δικαστική διαδικασία. Υπάρχουν όμως εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό. Το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος αναλαμβάνει τα έξοδά του.

Σ' ό,τι αφορά τις ποινικές υποθέσεις το Δικαστήριο καθορίζει τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας, με βάση την πολυπλόκητα της υπόθεσης.

2. Τι είναι νομική αρωγή;

Η νομική αρωγή είναι ευεργέτημα το οποίο παρέχεται σε δικαιούχο και συνήθως περιλαμβάνει την παροχή συμβουλής, βοήθειας στη λήψη οποιωνδήποτε νόμιμων διαβημάτων, σε σχέση με διαδικασίες και αντιπροσώπευσης από δικηγόρο ενώπιον δικαστηρίου. Η αντιπροσώπευση περιλαμβάνει κάθε μορφή βοήθειας που συνήθως παρέχεται από δικηγόρο σε σχέση με διαδικασίες σε όλα τα στάδια μέχρι την έκδοση απόφασης, καθώς και διαδικασία έφεσης και στην περίπτωση ποινικής διαδικασίας περιλαμβάνει και οποιοδήποτε στάδιο που σχετίζεται με τη διαδικασία πριν την έναρξή της.

3. Ποιος δικαιούται νομική αρωγή;

Δικαιούχος νομικής αρωγής είναι κάθε φυσικό πρόσωπο (ημεδαπός και αλλοδαπός) που δεν μπορεί αποδεδειγμένα να καταβάλει τα δικαστικά του έξοδα χωρίς να περιοριστούν οι βασικές ανάγκες και οι υποχρεώσεις του ίδιου και της οικογένειάς του.

4. Παρέχεται νομική αρωγή για όλες τις διαφορές;

Παρέχεται νομική αρωγή σε διαδικασίες ενώπιον των Κυπριακών Δικαστηρίων και συγκεκριμένα σε:

- (α) ποινικές διαδικασίες ενώπιον Επαρχιακού Δικαστηρίου Κακουργιοδικείου, Στρατιωτικού Δικαστηρίου και Ανωτάτου Δικαστηρίου·
- (β) πολιτικές και ποινικές διαδικασίες για καθορισμένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Σύμφωνα με τη νομοθεσία, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο Μέρος II του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, στον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Κυρωτικό) Νόμο του 1962, στον περί της Σύμβασης για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης (Κυρωτικό) Νόμο του 1967, στον περί των Διεθνών Συμφώνων (Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα) (Κυρωτικό) Νόμο του 1969, στον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων, και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Κυρωτικό) Νόμο του 1989, στον περί της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Κυρωτικό) Νόμο του 1990, στον περί της

Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικό) Νόμο του 1985 και στον περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Κυρωτικό) Νόμο του 1990).

- (γ) διαδικασίες ενώπιον Οικογενειακού Δικαστηρίου αναφορικά με θέματα οικογενειακών σχέσεων, γονικής μέριμνας, διατροφής, αναγνώρισης τέκνου, υιοθεσίας, περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και οποιασδήποτε άλλης διαφοράς στο γάμο ή στην οικογένεια.
- (δ) διασυνοριακές διαφορές.
- (ε) διοικητικές προσφυγές από αιτητές και δικαιούχους διεθνούς προστασίας και παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου, δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος.
- (στ) θύματα εμπορίας ανθρώπων και σε παιδιά-θύματα άγρας για σεξουαλικούς σκοπούς, παιδικής πορνογραφίας, σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή/και σεξουαλικής κακοποίησης, σε αστικές διαδικασίες σε υποθέσεις αγωγής αποζημίωσης(βάσει ευρωπαϊκών Οδηγιών).

- (ζ) ενυπόθηκο οφειλέτη ή οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, σε διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου στη Δημοκρατία σχετικά με πώληση ενυπόθηκου ακινήτου.
- (η) διαδικασία προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου, δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, σχετικά με δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους (βάσει ευρωπαϊκής Οδηγίας).

5. Υπάρχει ειδική διαδικασία για επείγουσες περιπτώσεις;

Αν η περίπτωση είναι επείγουσα ο δικηγόρος μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο όπου εκδικάζεται η υπόθεση να εκδώσει πιστοποιητικό για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής. Το Δικαστήριο σε τέτοιες περιπτώσεις δίνει την απαραίτητη προτεραιότητα εξέτασης της αίτησης.

6. Που διατίθεται το έντυπο της αίτησης για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Διατίθεται ειδικό έντυπο στο Πρωτοκολλητήριο του Δικαστηρίου το οποίο έχει, ανάλογα με την περίπτωση, δικαιοδοσία να εξετάσει το αίτημα παροχής νομικής αρωγής. Στη συνέχεια το έντυπο συμπληρώνεται από τον αιτητή ή το δικηγόρο του,

υποβάλλεται στο Δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεση και καταχωρείται στο Ειδικό Μητρώο του ίδιου Πρωτοκολλητίου.

7. Ποια έγγραφα πρέπει να επισυνάψω στην αίτησή μου για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Έγγραφο δήλωση που περιλαμβάνει γενικές πληροφορίες αναφορικά με τα ατομικά σου στοιχεία, το επάγγελμά σου, τις απολαβές και τα εισοδήματά σου, τα περιουσιακά σου στοιχεία, την οικογενειακή σου κατάσταση κ.λ.π.

(Τύπος 2 της Αίτησης για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής).

8. Που πρέπει να καταθέσω την αίτηση για δωρεάν νομική αρωγή;

Η αίτηση κατατίθεται στο δικαστήριο όπου εκδικάζεται η υπόθεσή σου.

9. Πως να ενημερωθώ αν δικαιούμαι νομική αρωγή;

Από οποιαδήποτε Νομική Υπηρεσία (Δικαστήρια, Νομική Υπηρεσία, Αρχιπρωτοκολλητή Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πρωτοκολλητές Επαρχιακών Δικαστηρίων, Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο, Τοπικούς Δικηγορικούς Συλλόγους).

10. Αν έχω τις προϋποθέσεις παροχής νομικής αρωγής, τι πρέπει να κάνω;

Θα πρέπει να αποταθείς στο Δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεση σου με γραπτή αίτηση και να ζητάς την έκδοση πιστοποιητικού δωρεάν νομικής αρωγής. Το Δικαστήριο εξετάζει το αίτημα βασιζόμενο σε όλα τα σχετικά στοιχεία, συμπεριλαμβανομένης έκθεσης που ετοιμάζεται από το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σχετικά με τα εισοδήματα και τις ανάγκες του κατηγορουμένου.

11. *Εάν έχω τις προϋποθέσεις παροχής νομικής αρωγής, ποιος θα επιλέξει το δικηγόρο;*

Ο δικηγόρος επιλέγεται από το δικαιούχο δωρεάν νομικής αρωγής από δικηγόρους οι οποίοι είναι πρόθυμοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν υποδεικνύει δικηγόρο της επιλογής του το Δικαστήριο που εκδίδει το πιστοποιητικό δωρεάν νομικής αρωγής καλεί τον δικαιούχο να επιλέξει δικηγόρο της αρεσκείας του από κατάλογο δικηγόρων που ετοίμασε ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος και που περιέχει τους δικηγόρους που ενδιαφέρονται να προσφέρουν υπηρεσίες στα πλαίσια του θεσμού της νομικής αρωγής.

12. *Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις παροχής νομικής αρωγής, θα καλύπτει όλα τα δικαστικά μου έξοδα;*

Αν εκδοθεί από το Δικαστήριο το πιστοποιητικό δωρεάν νομικής αρωγής καλύπτονται όλα τα έξοδά σου.

13. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις για μερική παροχή νομικής αρωγής, ποιος θα πληρώσει τα υπόλοιπα έξοδα;

Δεν απαντάται τέτοια πρόνοια παροχής μέρους της νομικής αρωγής στην κυπριακή νομοθεσία. Βλέπε απάντηση 12 πιο πάνω.

14. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις παροχής νομικής αρωγής, θα καλύπτει κάθε ένδικο μέσο που μπορώ να απαιτήσω μετά τη δίκη;

Η παροχή νομικής αρωγής ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας (πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια). Αν δηλαδή έτυχες νομικής αρωγής στην πρωτόδικη διαδικασία δικαιούσαι να διεκδικήσεις νομική αρωγή και σε οποιαδήποτε άλλη διαδικασία που ακολουθεί σε σχέση με την υπόθεσή σου. Σε δευτεροβάθμια διαδικασία απαιτείται η έκδοση νέου πιστοποιητικού αφού υποβληθεί νέα γραπτή αίτηση.

15. Εάν πληρώ τις προϋποθέσεις του ευεργετήματος πενίας, μπορεί να ανακληθεί πριν το τέλος της δίκης (ή ακόμη και μετά τη δίκη);

Το πιστοποιητικό νομική αρωγής μπορεί να ανακληθεί από το Δικαστήριο όταν υπάρχει ουσιαστική αλλαγή των προσωπικών και οικονομικών σου δεδομένων, αυτεπάγγελτα ή μετά από αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα. Τυχόν ανάκληση

πιστοποιητικού που εκδόθηκε, δεν επηρεάζει το δικαίωμα οποιουδήποτε δικηγόρου για αμοιβή για τις υπηρεσίες που πρόσφερε μέχρι την ημερομηνία ανάκλησης.

16. *Εάν κριθεί ότι δεν πληρώ τις προϋποθέσεις της νομικής αρωγής, μπορώ να ασκήσω έφεση κατά της απόφασης αυτής;*

Υπάρχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης για τη μη έκδοση του πιστοποιητικού νομικής αρωγής, βάση του βασικού κανόνα που αναφέρει ότι όλες οι αποφάσεις των δικαστηρίων υπόκεινται σε έφεση.

17. *Περισσότερες πληροφορίες*

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείς να αποταθείς στον Αρχιπρωτοκολλητή του Ανωτάτου Δικαστηρίου στα τηλέφωνα 22865716 (για τηλέφωνα εντός Κύπρου) και +35722865716 (για τηλέφωνα εκτός Κύπρου) ή στη Μονάδα Νομικών Θεμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως στα τηλέφωνα 22805922 (για τηλέφωνα εντός Κύπρου) και +357 2280922 (για τηλέφωνα εκτός Κύπρου).

